

Pred necelými dvoma týždňami ECB ohlásila, že dôjde k zastaveniu pomoci cyperským bankám cez pumpovací nástroj zvaný ELA. Krízou a najmä stratami v Grécku tvrdo zasiahnutá krajina musela rýchlo konať.

Euroval zabezpečí 10 miliárd eur pre Cyprus. Z tých však nepôjde bankám nič. Druhá najväčšia banka Laki sa zlikviduje. Účty do 100 000 eur sa presunú do Bank of Cyprus.

Cyprus čakajú veľmi ťažké časy. Pôžička 10 miliárd z eurovalu znamená, že jeho dlh narastie až na 140% HDP – ak nenastane recesia.

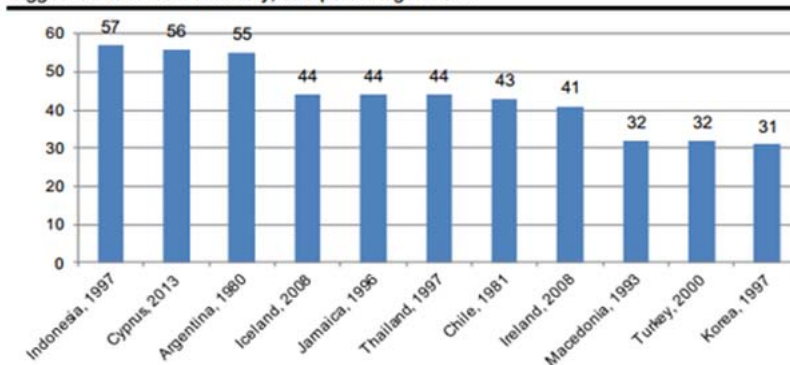
Cyperská kríza priniesla nový vietor do plachiet krízy v Európe a naplno otvorila otázku, ktorá sa dosiaľ iba opatrne preberala v kuloároch – čo s európskymi bankami? Ale po poriadku.

Pred necelými dvoma týždňami ECB ohlásila, že dôjde k zastaveniu pomoci cyperským bankám cez pumpovací nástroj zvaný ELA. Krízou a najmä stratami v Grécku tvrdo zasiahnutá krajina musela rýchlo konať, pretože jej bankovému systému hrozilo okamžité zrušenie. Z kombinácie rôznych oficiálnych aj neoficiálnych dôvodov sa Trojka rozhodla, že na rozdiel od Španielska, straty cyperských bánk neponesú len európski daňovníci cez euroval, ale čiastočne aj vkladatelia v cyperských bankách.

Prvá dohoda, podľa ktorej sa mali zdaňovať všetky vklady vo všetkých bankách, vyvolala búrku a neprešla cyperským parlamentom. Po týždni intenzívnych rokovaní, počas ktorých boli banky zavreté, ľudia stáli v rade pred bankomatmi a ekonomika krajiny zamrzla, sa zrodila nová dohoda. Tentoraz hádam definitívna. A bez zbytočného schvaľovania v parlamente.

Euroval zabezpečí 10 miliárd eur pre Cyprus. Z tých však nepôjde bankám nič. Druhá najväčšia banka Laki sa zlikviduje. Účty do 100 000 eur sa presunú do Bank of Cyprus. Sumy nad 100 000 eur sa nezдания, ale budú znížené o stratu likvidovanej banky. Nie je ešte známe, aké sú straty banky, ani koľko peňazí stihlo utiecť, takže nepoznáme presné percento strát vkladateľov. Zlé jazyky hovoria, že môže dosiahnuť až 80%. Ani vkladatelia v Bank of Cyprus to nemajú na ružiach ustlané. Z vkladov nad 100 000 eur prídu o 20-40%. Miesto toho dostanú bezcenné akcie banky. To, čo ostane, nedostanú späť okamžite, ale až v priebehu rokov. Záchrana cyperského bankového systému sa tak v relatívnych číslach vzhľadom k veľkosti ekonomiky stala druhou najdrahšou v histórii.

Biggest bank bailouts in history, as a percentage of GDP

Burza ostáva zavretá, banky boli otvorené prvýkrát dnes, hoci s maximálnym 300 eurovým hotovostným výberom peňazí. Cyprus čakajú veľmi ťažké časy. Pôžička 10 miliárd z eurovalu znamená, že jeho dlh narastie až na 140% HDP – ak nenastane recesia. Keďže sa však zrušil najväčší zdroj cyperského bohatstva, teda finančný priemysel, a zároveň je obchod pribitý k zemi kontrolou pohybu kapitálu, recesia nastane a to poriadna. Keď sa prepadne HDP, narastie pomer dlhu k HDP (to je tá zapeklitosť merania relatívneho a nie absolútneho dlhu). Cyprus sa tak behom chvíle môže s dlhom dostať až niekam ku 180% HDP. A to znamená jediné, bankrot krajiny, tak ako sme ho zažili v Grécku.

V krajine sa rozbieha prvé vyšetrowanie. Napriek zablokovaným výberom a prevodom z krajiny zmizlo prekvapivé množstvo peňazí. Podozrenie padá na cyperskú centrálnu banku a vládu, ktorá by mohla byť zodpovedná za to, že si Rusi zachránili časť ma-

Momentálne poletujú Európou tri hlavné otázky. Čo sa stane s Cyprom? Zavedením kontroly pohybu kapitálu prišlo k porušeniu jednej z troch základných slobôd.

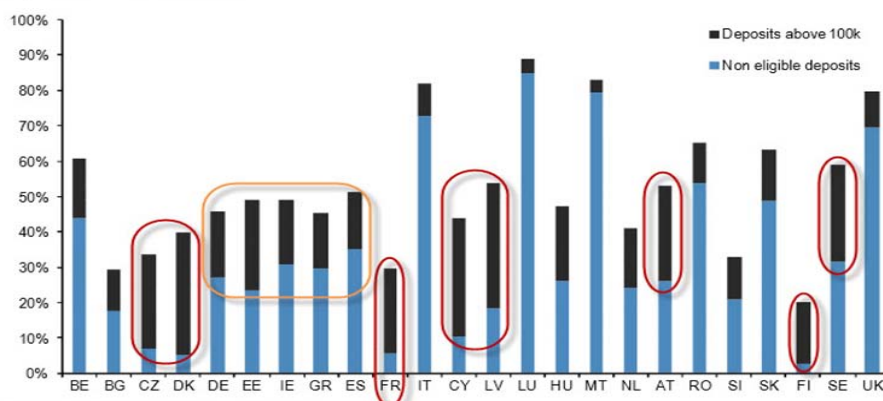
jetku prevodmi do zahraničných pobočiek cyperských bánk či výbermi v pobočkách ruských bánk na Cypre.

Momentálne poletujú Európou tri hlavné otázky. Čo sa stane s Cyprom? Zavedením kontroly pohybu kapitálu prišlo k porušeniu jednej z troch základných slobôd, ktoré sú jej piliermi. Euro ako mena sa tým rozlomilo na dve rôzne meny. Milión eur na Cypre má úplne inú hodnotu ako milión eur v Nemecku, pretože za tie cyperské si nemôžete kúpiť to, čo za nemecké.

Druhou otázkou je, ako to myslel predseda eurogroup Jeroen Dijsselbloem. Ten povedal, že Cyprus je precedens, ktorý sa bude odteraz aplikovať na problémy bánk v iných štátoch. Fakt, že banky by už nevydržovali daňovníci, ale straty by znášali jej akcionári a veritelia, spôsobil šok. Eurogroup sa poponáhľala s asi najkratším vyjadrením vo svojej histórii, kde takéto úvahy rázne zamietla.

Tretia otázka je tá najdôležitejšia – kto bude ďalší? Podiel vkladov nad 100 000 eur je v krajinách EÚ rôzny, horúcim kandidátom na paniku vkladateľov by bolo napríklad Francúzsko (ide o graf z roku 2007, čerstvejšie údaje sme nenašli).

Figure 1: Large deposits and uninsured deposits as % of total deposits
In percent as of December 2007

Viac v pozore ale asi aj tak bude musieť byť Španielsko. Jeho bankový systém už čerpá pomoc z eurovalu. No vzhľadom k tomu, že v roku 2013 má krajina predikovanú ešte väčšiu recesiu ako v roku 2012, ťažké časy ešte neskončili.

Viac v pozore ale asi aj tak bude musieť byť Španielsko. Jeho bankový systém už čerpá pomoc z eurovalu. No vzhľadom k tomu, že v roku 2013 má krajina predikovanú ešte väčšiu recesiu ako v roku 2012, ťažké časy ešte neskončili. Alebo Taliansko? Krajina s obrovským dlhom po voľbách nevie zostaviť vládu a osud reforiem je otázny. A čo ECB? Európska centrálna banka akceptovala cyperské dlhopisy za 9 miliárd eur ako kolaterál. Ak Cyprus na ne defaultuje (vyhlási neschopnosť splácať), vymaže tým veľkú časť vlastného imania ECB. Tá síce môže mať hoci aj negatívne imanie a keďže ovláda tlačítko PRINT, nemôže nikdy v pravom slova zmysle skrachovať, bola by to pre jej dôveryhodnosť aj tak tvrdá rana.

Kríza jednoducho neskončila. V mimoriadne úprimnom rozhovore to potvrdil aj šéf Bundesbanky Jens Weidmann, ktorý zafilozofoval aj nad miznúcou konkurencieschopnosťou Francúzska či zmysluplnosťou pomoci ECB Taliansku.

Jediný, kto si krízu nevšíma, je Komisia. Na svoje projekty žiada na rok 2013 o 11,3 miliardy eur viac.

Ak si chcete pred Veľkou nocou dodať trocha optimizmu, skúste to metódou „môže byť aj horšie!“ Napríklad taká Argentína – inflácia tam dosahuje 33% (hoci ak toto povie argentínsky ekonóm, môže ísť do basy) a zdá sa, že po 12 rokoch od posledného bankrotu majú našliapnuté na ďalší.

Košík plný nezdanených vajícok vám želá

Martin Vlachynský